

**ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΩΝ ΗΔΗ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΜΕ ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΚΤΙΡΙΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΥ
ΒΟΛΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΥ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ.**

ΟΜΑΔΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

ΤΣΙΑΝΤΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ, Αρχιτέκτων μηχανικός

ΤΣΙΑΣΩΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, Αρχιτέκτων μηχανικός

ΡΟΡΡΗΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ-ΝΤΕΝΗΣ, Μηχανολόγος μηχανικός

ΖΗΣΟΠΟΥΛΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ, Πολιτικός μηχανικός

ΜΑΡΑΒΕΓΙΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ, Πολιτικός μηχανικός

ΤΖΑΦΛΕΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, Ιστορικός

Συντονιστής: ΑΔΑΜΑΚΗΣ ΚΩΣΤΑΣ, Αρχιτέκτων μηχανικός

ΒΟΛΟΣ – ΜΑΪΟΣ 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A.	Εισαγωγή.....	3
B.	Προτάσεις για την οργάνωση του δικτύου των βιομηχανικών κτιρίων	
	• Χάρτης βιομηχανικών κτιρίων	
	• Καρτέλες τεκμηρίωσης.....	10
	α) Βιομηχανικά κτίρια που λειτουργούν ήδη με νέες χρήσεις.....	10
	β) Βιομηχανικά κτίρια που βρίσκονται σε διαδικασίες μελέτης.....	27
	γ) Βιομηχανικά κτίρια που έχει διασφαλιστεί το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και πρόκειται να αξιοποιηθούν στο μέλλον.....	33
Γ.	Επίλογος – Στόχοι Δικτύου.....	36

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Την 14-6-2006, μετά από πρόταση του Κ. Αδαμάκη, προς τη διοικούσα επιτροπή, το ΤΕΕ ανέθεσε σε ομάδα εργασίας το έργο **“Προτάσεις για την ανάδειξη του δικτύου των ήδη αξιοποιημένων με νέες χρήσεις βιομηχανικών κτιρίων του Πολεοδομικού συγκροτήματος Δήμου Βόλου – Δήμου Νέας Ιωνίας”**.

Την ομάδα εργασίας αποτελούν οι:

1. Τσιάντου Αφροδίτη, Αρχιτέκτων μηχανικός
2. Τσιασώτου Βασιλική, Αρχιτέκτων μηχανικός
3. Ρόρρης Διονύσης – Ντένης, Μηχανολόγος μηχανικός
4. Ζησοπούλου Ευαγγελία, Πολιτικός μηχανικός
5. Μαραβέγιας Στυλιανός, Πολιτικός μηχανικός
6. Τζαφλήρης Νικόλαος, Ιστορικός

Ο γενικός συντονισμός της ομάδας ανετέθη στον Αρχιτέκτονα μηχανικό Κώστα Αδαμάκη.

Η επιτροπή συνεδρίασε με πλήρη σύνθεση τρεις φορές και ομόφωνα διαμόρφωσε και συμφώνησε στο γενικό πλαίσιο δράσης. Κατεγράφησαν οι βασικές σκέψεις-προτάσεις, οι οποίες με κατάλληλη επεξεργασία αποτελούν και τα συμπεράσματα για τη δημιουργία του δικτύου.

Στην τρίτη συνεδρίαση προσκλήθηκε και κατέθεσε τις απόψεις του και ο διευθυντής της ΔΕΜΕΚΑΒ, πολιτικός μηχανικός Βασίλης Σγουρής.

Στη συνέχεια, ο συντονιστής με βάση τις συμφωνηθείσες προτάσεις, έκανε ανεξάρτητες, επιμέρους συνεργασίες με τα μέλη της ομάδας, οι οποίοι σύμφωνα και με τις επιμέρους δεξιότητες και ενδιαφέροντα ανέλαβαν να επεξεργαστούν και να ολοκληρώσουν τα επιμέρους τμήματα της εργασίας.

Το τελικό κείμενο – προτεινόμενες δράσεις για την οργάνωση του δικτύου ετέθη εκ νέου στην ολομέλεια της επιτροπής και οι προτάσεις είναι ομόφωνες.

B. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

1. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΦΥΛΛΑΔΙΟΥ – ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ ΟΔΗΓΟΥ

Το φυλλάδιο θα περιλαμβάνει :

α. Κατάλογο των βιομηχανικών κτιρίων της περιοχής, που καθ' οιονδήποτε τρόπο βρίσκονται σε τροχιά επανάχρησης.

Προτείνονται τρεις κατηγορίες:

1. Βιομηχανικά κτίρια που λειτουργούν ήδη με νέες χρήσεις
2. Βιομηχανικά κτίρια που βρίσκονται σε διαδικασία μελέτης
3. Βιομηχανικά κτίρια που έχει διασφαλιστεί το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και πρόκειται να αξιοποιηθούν στο μέλλον.

Ο κατάλογος περιλαμβάνει συνολικά 24 κτίρια, 17 στην πρώτη κατηγορία, 5 στη δεύτερη και 2 στην τρίτη.

ΔΙΚΤΥΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ Δ.ΒΟΛΟΥ- Δ.Ν.ΙΩΝΙΑΣ

A. Βιομηχανικά κτίρια που λειτουργούν ήδη με νέες χρήσεις

α/α	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΑΡΧΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	ΝΕΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
1	ΠΑΠΑΡΗΓΑΣ	ΜΕΤΑΛΛΟΥΡΓΙΑ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ
2	ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ	ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΟ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ
3	ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ	ΒΑΜΒΑΚΟΥΡΓΙΑ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
4	ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΜΟΥΣΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ – ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΟΡΟΥ
5	ΛΟΥΛΗΣ	ΑΛΕΥΡΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ – MULTIPLEX CINEMAS
6	ΣΤΡΥΧΝΟΚΑΡΠΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΔΗΛΗΤΗΡΙΟΥ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΜΕΑ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΠΑΛΙΟΥ ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟΥ
7	ΕΤΜΕΚΤΖΟΓΛΟΥ	ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟ	ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΤΑΞΙΟΥ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

8	ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ	ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ – ΣΧΟΛΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
9	ΤΣΑΛΑΠΑΤΑΣ	ΠΛΙΝΘΟΚΕΡΑΜΟΠΟΙΕΙΟ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ- ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΠΛΙΝΘΟΚΕΡΑΜΟΠΟΙΙΑΣ – ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΨΥΧΗΣ- ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΛΠ.
10	ΣΠΗΡΕΡ	ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΠΟΛΥΚΕΝΤΡΟ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ – ΕΚΘΕΣΕΩΝ
11	ΓΑΛΛΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΠΝΟΥ	ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
12	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΕΛΑΙΩΝ	ΑΠΟΘΗΚΕΣ	Δ.ΒΟΛΟΥ	ΠΑΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
13	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΥΛΙΚΩΝ	Δ.ΒΟΛΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΝΕΟΤΗΤΑΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ
14	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΠΡΟΒΛΗΤΑΣ ΛΙΜΑΝΙΟΥ	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΥΛΙΚΩΝ	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΕΠΙΒΑΤΙΚΟ TERMINAL ΛΙΜΑΝΙΟΥ – ΑΓΟΡΑ
15	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΠΝΟΥ (ΚΑΡΑΓΑΤΣ)	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΚΑΠΝΟΥ	Δ.ΒΟΛΟΥ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ
16	ΑΠΕΝΤΟΜΩΤΗΡΙΟ	ΑΠΕΝΤΟΜΩΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Δ.ΒΟΛΟΥ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ ΔΕΜΕΚΑΒ
17	ΑΠΟΘΗΚΕΣ ΜΑΤΣΑΓΓΟΥ	ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Β. Βιομηχανικά κτίρια που βρίσκονται σε διαδικασία μελέτης

α/α	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΑΡΧΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	ΝΕΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
1	ΜΟΥΡΤΖΟΥΚΟΣ	ΥΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΟ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
2	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΧΑΛΒΑΔΟΠΟΙΙΑ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ
3	ΚΙΤΡΙΝΗ ΑΠΟΘΗΚΗ	ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ- ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΗΚΙ – ΞΕΝΩΝ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ Κ.ΛΠ
4	ΠΑΠΑΝΤΟΣ	ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ	ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ	ΜΟΥΣΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ
5	ΑΛΑΜΑΝΗΣ	ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ	ΚΤΙΡΙΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ - ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ

Γ. Βιομηχανικά κτίρια που έχει διασφαλιστεί το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς και πρόκειται να αξιοποιηθούν στο μέλλον.

α/α	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΑΡΧΙΚΗ ΧΡΗΣΗ	ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ	ΝΕΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ
1	ΜΑΤΣΑΓΓΟΣ	ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΣΧΟΛΕΣ
2	ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΠΝΟΥ	ΚΑΠΝΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ- ΓΑΖΗ	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ ΠΑΡΚΙΝΓΚ

Ήδη στον τοπικό τύπο, δύο ακόμη κτίρια φαίνεται να μπαίνουν σε τροχιά επανάχρησης. Υπάρχει πρόταση του Δημάρχου Βόλου, για αξιοποίηση των διατηρητέων πέτρινων αποθηκών του Τελωνείου, με στόχο να στεγάσουν τις δράσεις που αφορούν το εγχείρημα της Αργούς. Επίσης, στο βιομηχανικό συγκρότημα των Σφαγείων, που βρίσκονται στην είσοδο της πόλης, στην Μπουρμπουλήθρα, προτείνεται να στεγαστεί η υπηρεσία πρασίνου του Δ. Βόλου, και ο περιβάλλον χώρος να αξιοποιηθεί ως χώρος πάρκινγκ.

β. Χάρτη του πολεοδομικού συγκροτήματος, στον οποίο χωροθετούνται τα 24 εργοστάσια του καταλόγου και με διάκριση κατά κατηγορία(3 κατηγορίες – 3 χρώματα). (Βλ. Χ1)

γ. Ιστορικά στοιχεία – Νέες Χρήσεις, για το κάθε ένα από τα 24 εργοστάσια του καταλόγου, δημιουργείται σελίδα τεκμηρίωσης, η οποία περιλαμβάνει περίληψη της ιστορίας της επιχείρησης, στοιχεία για τις νέες χρήσεις και φωτογραφίες της βιομηχανίας πριν και μετά την παρέμβαση.

Τα α, β και γ, αποτελούν το επιστημονικό υπόβαθρο, στο οποίο μπορεί να στηριχτεί η δημιουργία καλαίσθητου τεύχους, αλλά και τουριστικού οδηγού – φυλλαδίου, που θα μπορεί εύκολα να μοιραστεί υποβοηθώντας στην ανάδειξη και την περαιτέρω τουριστική αξιοποίηση της περιοχής.

Προεκτιμώμενο κόστος...

2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ FILM - VIDEO

Θα περιλαμβάνει φωτογραφίες ιστορικού υλικού από την αρχική βιομηχανική χρήση της επιχείρησης, καθώς και ζωντανές σκηνές, συνεντεύξεις κ.λπ., μετά την ένταξη των νέων λειτουργιών και την ενσωμάτωση στη ζωή της πόλης.

-Πρέπει να υπάρχει δυνατότητα για μετάφραση σε τρεις γλώσσες: Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά.

-Θα μπορούσε να ανατεθεί στο εργαστήριο του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (υπεύθυνος Γ. Παπακωνσταντίνου)

Προεκτιμώμενο κόστος...

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

Απολύτως απαραίτητη για την ολοκληρωμένη και γρήγορη ενημέρωση των χρηστών του διαδικτύου (μαθητές – φοιτητές κ.λπ.), με στόχο την επιστημονική αλλά και τουριστική προβολή της περιοχής.

Προεκτιμώμενο κόστος...

4. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Προτείνεται η οργάνωση ημερίδας από το ΤΕΕ, σε συνεργασία με τους Δ. Βόλου και Δ. Νέας Ιωνίας με θέμα **“ΔΙΚΤΥΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ ΣΤΟΝ Δ. ΒΟΛΟΥ – Δ. ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ”**

Στην ημερίδα θα παρουσιαστούν από την ομάδα εργασίας τα αποτελέσματα και οι προτάσεις για την δημιουργία του δικτύου και θα προσκληθούν ομιλητές από άλλες ελληνικές πόλεις να παρουσιάσουν αντίστοιχες δράσεις και προβληματισμούς που αφορούν επαναχρήσεις βιομηχανικών κτιρίων.

Τις εργασίες της ημερίδας θα κληθούν να παρακολουθήσουν καθηγητές και μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του νομού, που περιλαμβάνουν στο πρόγραμμά τους αντίστοιχες δράσεις.

Προεκτιμώμενο κόστος...

5. ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΤΙΡΙΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό , τα βιομηχανικά κτίρια που εντάσσονται στο δίκτυο, να σημανθούν με **έναν ιδιαίτερο, καλαίσθητο κι ευδιάκριτο τρόπο**. Προτείνεται λοιπόν να μελετηθεί **πινακίδα- σήμανση**, η οποία θα περιλαμβάνει εκτός από την ονομασία και το ιδιοκτησιακό καθεστώς, περιληπτικά ιστορικά στοιχεία για την αρχική βιομηχανική χρήση και λειτουργία της επιχείρησης και των παραγόμενων προϊόντων

- Προτείνεται η μορφή και οργάνωση της πινακίδας να ανατεθεί στη σχολή εφαρμοσμένων τεχνών του Δ. Βόλου (Υπεύθυνη Χρ.Δραντάκη).
- Προεκτιμώμενο κόστος κατασκευής πινακίδων σήμανσης

6. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ STANDS

Προτείνεται η μελέτη πληροφοριακών stands, που θα επισημαίνουν την ύπαρξη και λειτουργία του δικτύου των βιομηχανικών κτιρίων στην περιοχή μας. Θα περιλαμβάνουν προφανώς χάρτη του πολεοδομικού συγκροτήματος, καθώς και τον πίνακα των επαναχρησιμοποιούμενων βιομηχανικών κτιρίων. Στοιχεία επίσης για την ιστοσελίδα και την ύπαρξη του ενημερωτικού φυλλαδίου-τεύχους.

Τα stands θα είναι τυποποιημένα και θα τοποθετηθούν σε κομβικά σημεία της πόλης, προς ενημέρωση πολιτών και κυρίως επισκεπτών της περιοχής(Αεροδρόμιο Ν.Αγχιάλου, Σιδηροδρομικός σταθμός, Αστικό και Υπεραστικό ΚΤΕΛ, είσοδος – έξοδος πόλης (Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Πήλιο), Πανεπιστήμιο, Πανεπιστημιακή βιβλιοθήκη, Δημαρχείο, Νομαρχία, Κέντρο Τουριστικής Προβολής Δ. Βόλου, Λιμάνι κ.λπ.).

Προτείνεται ομοίως τα stands να μελετήσει η σχολή εφαρμοσμένων τεχνών του Δ. Βόλου (Υπεύθυνη Χρ.Δραντάκη).

- Προεκτιμώμενο κόστος κατασκευής stands.

7. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΔΗΛΑΤΟΔΡΟΜΟΥ

Πρόταση προς την επιτροπή κυκλοφοριακών θεμάτων του Δ. Βόλου για ανάπτυξη – δημιουργία δικτύου ποδηλατοδρόμων που θα συνδέει (κατά το δυνατόν), τα βιομηχανικά κτίρια του Δήμου, δημιουργώντας την υποδομή για εύκολη, ασφαλή πρόσβαση κι επίσκεψη από μεγάλες ομάδες επισκεπτών (μαθητές, φοιτητές, επισκέπτες κρουαζιέρας κ.λπ.).

8. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ – ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ – ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΕ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΕΣ ΟΜΑΔΕΣ

Ναυαρχίδα του δικτύου θεωρούμε το πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα. Η δημιουργία του πρότυπου βιομηχανικού Μουσείου, το μέγεθος(20 στρέμματα γης και 7000μ² καλυμμένου χώρου), η μοναδικότητα του βιομηχανικού τοπίου, σε

συνδυασμό με τη θέση(είσοδο της πόλης), την εύκολη προσβασιμότητα(πάρκινγκ κ.λπ.), αλλά και η ποιότητα και πληρότητα των υποδομών(αίθουσα ομιλιών – παρουσιάσεων κ.λπ.), (υποδομές και ποικιλία αναψυχής κι εστίασης), δημιουργούν προϋποθέσεις, ούτως ώστε η συγκεκριμένη βιομηχανία να γίνει **η βάση του δικτύου**.

Σχολικές εκδρομές, επισκέψεις οργανωμένες φοιτητών, κρουαζιερόπλοια κ.λπ., μπορούν να εξυπηρετηθούν, να ενημερωθούν για τη βιομηχανική κληρονομιά της πόλης και το δίκτυο των επαναχρήσεων, να επισκεφτούν το μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας, να παρακολουθήσουν ομιλίες και video και να περάσουν ευχάριστα τον ελεύθερο χρόνο τους στον πολυσήμαντο και άρτια οργανωμένο πολυχώρο του Τσαλαπάτα.

- Προτείνουμε, σε συνεννόηση – συνεργασία με το πολιτιστικό ίδρυμα της Τράπεζας Πειραιώς και του Δ.Βόλου, να υπάρχει η δυνατότητα μέσα από το προσωπικό του μουσείου, για εξυπηρέτηση των παραπάνω λειτουργιών, επ'ωφελεία του συγκροτήματος και της πόλης.

A photograph of a modern industrial building interior. The space is characterized by large, multi-paned glass windows on the left side, which allow bright natural light to flood the area. The interior walls are dark, possibly black or dark grey, creating a high-contrast environment. A prominent vertical structural element, likely a column or part of a mezzanine, is visible in the center. In the background, a dark, recessed area suggests a hallway or another part of the building. The overall aesthetic is clean, minimalist, and industrial.

Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΗΔΗ ΜΕ ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

A.1. Μεταλλουργία Παπαρήγα

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Τα πρώτα εργαστήρια υπό την διεύθυνση του *Κων/νου Παπαρήγα* ιδρύονται το 1887 στην οδό Κ. Καρτάλη. Το 1911 ο Κων/νος Παπαρήγας και οι τρεις γιοι του, Νίκος, Γιώργος και Αχιλλέας, μεταφέρουν τα εργαστήρια στην οδό Μακρυνίτσης όπου και δημιουργείται το βασικό εργοστάσιο.

Στην αρχή ξεκίνησε σαν μία βιοτεχνία. Στην περίοδο όμως του μεσοπολέμου βελτιώνεται και αναπτύσσεται σημαντικά, κατασκευάζοντας σόμπες πετρελαίου και γκαζιέρες.

Το 1960 το εργοστάσιο άρχισε να κατασκευάζει ορειχάλκινα είδη, είδη οικοδομών και υδραυλικά είδη. Τα προϊόντα είχαν εξαιρετική ποιότητα και εξαγόταν στην Τουρκία, Κύπρο, Αίγυπτο, Λίβανο, Συρία, Ιράν και Ιράκ.¹

Την ίδια περίοδο κατασκευάστηκαν τρία νέα κτίρια σε νέο οικόπεδο στην περιοχή του Πεδίου του Άρεως. Το νέο συγκρότημα του Παπαρήγα περιελάμβανε **το μηχανουργείο, το χυτήριο και την αποθήκη υλικών**. Το χυτήριο όλο μεταφέρθηκε στις νέες σύγχρονες εγκαταστάσεις, αλλά διατηρήθηκε και το παλιό κτίριο.²

Το 1962 το εργοστάσιο άρχισε να κατασκευάζει ραπτομηχανές και εξαρτήματα. Όλο το συγκρότημα του Παπαρήγα ήταν από τα καλύτερα της Ευρώπης. Το 1983 σταμάτησε η λειτουργία του εργοστασίου.

Το Μηχανουργείο

Το Χυτήριο

Η αποθήκη Υλικών

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Τέλος 10ετίας του 1980 το συγκρότημα Παπαρήγα περιέχεται στην ιδιοκτησία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Το πρώτο κτίριο του Νεοσύστατου Πανεπ. Θεσσαλίας, ήταν βιομηχανική αποθήκη υλικών του συγκροτήματος, συνολικού εμβαδού 3000 μ² περίπου. Στέγασε αρχικά την Γεωπονική σχολή και εγκαινιάστηκε από τον τότε πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου, με υπουργό παιδείας τον Γεώργιο Παπανδρέου. Στην συνέχεια χρησιμοποιήθηκαν και τα άλλα 2 υπάρχοντα κτίρια του συγκροτήματος και το μεν «χυτήριο» στέγασε τους Πολ. Μηχανικούς, το δε «Μηχανουργείο» την σχολή Μηχανολόγων Παραγωγής του Π.Θ. Με την ίδρυση του τμήματος Αρχιτεκτόνων και την παράλληλη μεταφορά της Γεωπονικής σχολής στις νέες εγκαταστάσεις του Φυτόκου, το κτίριο στεγάζει πλέον το νέο τμήμα του Π.Θ. (2001).

Το καλοκαίρι του 1999, το παλιό βιομηχανικό κτίριο της «αποθήκης» που μετασκευάστηκε σε πανεπιστημιακό κτίριο, επιλέχθηκε ως αξιόλογο δείγμα αρχιτεκτονικής στον ελληνικό χώρο για τον 19^ο αιώνα, και συμπεριλήφθηκε σε κατάλογο, με άλλα σημαντικά κτίρια, συμμετείχε δέ σε έκθεση που διοργάνωσε το ελληνικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής σε συνεργασία με το αντίστοιχο Γερμανικό Ινστιτούτο στην Φρανκφούρτη και στην συνέχεια σε πολλές πρωτεύουσες του κόσμου (Αρχιτέκτονες : Κ. Αδαμάκης- Ελ. Γαλλή- Δ. Νικολάου -Δ. Φιλιπιντζής
Συμβουλος: Τ. Κωτσιόπουλος)

Πανεπ. Θεσσαλίας. Κτίριο
Μηχανολόγων Μηχ.

Πανεπ. Θεσσαλίας. Κτίριο
Πολιτικών Μηχανικών

Πανεπ. Θεσσαλίας. Κτίριο
Αρχιτεκτόνων

¹ ΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΤΜΗΜΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ, πρακτικά προσυνεδρίου για τη Βιομηχανία στην Ελλάδα, Βόλος 1981.

² Συνέντευξη από κα. Μένια Παπαρήγα, σύζυγο του Ντίνου Παπαρήγα.

A.2. Οίκος Παπαγεωργίου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Γεώργιος Παπαγεωργίου, ξεκίνησε τη δραστηριότητά του με γεωργικές επιχειρήσεις. Το 1878 εγκαταστάθηκε στη Λάρισα, όπου επιδόθηκε αρχικά στη σαπυνοβιομηχανία και στη συνέχεια στην εμπορία Γεωργικών Εργαλείων.

Το 1905 ξεκίνησε τη λειτουργία του το πρώτο στο Βόλο εργοστάσιο παραγωγής μάλλινων υφασμάτων, με 15 αργαλειούς και 60 εργάτες, κατορθώνοντας μέχρι το 1913 να υπερδιπλασιάσει την παραγωγή και το προσωπικό του. Το εργοστάσιο γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη κατά την διάρκεια του Α' πολέμου, διπλασιάζοντας στα 1914 τις εγκαταστάσεις του και την παραγωγή του, προμηθευόμενο πρώτες ύλες από Αμερική και Ισπανία.

Μεταπολεμικά επεκτείνεται συνεχώς, διαθέτοντας 400 αργαλειούς και 500- 700 άτομα. Ο Παπαγεωργίου διαθέτοντας πλέον ένα από τα μεγαλύτερα εργοστάσια του είδους του στην Ανατολή, το 1921 ιδρύει την «Τράπεζα Θεσσαλίας», αλλά η Μικρασιατική Καταστροφή επέφερε τα πρώτα καιρία πλήγματα στον Οίκο Παπαγεωργίου. Η οικονομική κρίση του 1929 επιφέρει ισχυρό πλήγμα στην επιχειρηματική δραστηριότητα του Οίκου.³

Το 1932 το εργοστάσιο αποτελείται από σύστημα πέντε ανεξαρτήτων μεγάλου εμβαδού κτιρίων, καθένα από τα οποία στεγάζει ένα ή περισσότερα τμήματα παραγωγής όπως υφαντήριο, βαφείο, φινιριστήριο, μηχανουργείο κ.λπ.

Πριν: Οίκος Παπαγεωργίου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Μεγάλα τμήματα των παλαιών εγκαταστάσεων έχουν κατεδαφιστεί πριν από αρκετά χρόνια. Στην θέση τους έχουν κατασκευαστεί νέα κτίρια (super market, τηλεοπτικός σταθμός TRT κλπ.). Σήμερα παραμένουν το 1^ο κτίριο (1905), το οποίο ανήκει σε ιδιώτες, και χρησιμοποιείται για αποθήκη χωρίς ιδιαίτερες παρεμβάσεις. Το 3^ο κτίριο (ο χώρος εργασίας του εργοστασίου), επίσης Μητροπολίτη Γρηγορίου, μαζί με το 4^ο 2-όροφο κτίριο επί της οδού Ζάχου, έχουν ανασυνταχθεί και έχουν μετατραπεί σε συγκρότημα πολυκαταστημάτων. (Praktiker κλπ.)

Παράλληλα έγιναν σημαντικές νέες προσθήκες στους ελεύθερους χώρους του οικοπέδου του εργοστασίου. Το εγχείρημα έγιναν από ιδιώτες.

Μετά: Συγκρότημα πολυκαταστημάτων

³ Στοιχεία από το *Πανελλήνιον Λεύκωμα Εθνικής Εκατονταετηρίδος 1821 – 1921, Η Χρυσή Βίβλος του Ελληνισμού*, Τόμος Β', Βιομηχανία – Εμπόριον, Αθήνα, Εκδοτικός Οίκος Ιωαν. Χρ. Χατζηγιάννου, 1923. Δημόγλου Αίγλη, 2005, Η Βιομηχανία στο Νομό Μαγνησίας. Από τον 19^ο στον 21^ο Αιώνα, Αθήνα, Κέρκυρα, σ. 48.

A.3. Βαμβακουργία Αδαμόπουλου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η βαμβακουργία ιδρύθηκε το 1908 ως ομόρρυθμη εταιρεία *Αδαμόπουλου – Χατζηνικολάου*.

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις βρίσκονται επί των οδών Ρήγα Φεραίου, Καποδιστρίου, Μαγνήτων και Γλάδστωνος.

Το 1923 το βαμβακοκλωστήριο διέθετε μηχανή πτωχού αερίου 60 ίππων, 1300 ατράκτους και ημερήσια παραγωγή 850 lt (ετήσια 250.000 lt). Η κατεργασία γινόταν από βαμβάκι εγχώριας παραγωγής 100.000 οκάδων. Το εργοστάσιο απασχολούσε 80 εργάτες⁴.

Το 1929 η επιχείρηση πέρασε στην ιδιοκτησία του Α. Αδαμόπουλου, επεκτείνοντας παράλληλα τις εγκαταστάσεις της.⁵

Τη δεκαετία του '60 το εργοστάσιο έκλεισε, μετά από πιέσεις των κατοίκων της συνοικίας (ενόχληση, θόρυβος, μόλυνση ατμόσφαιρας, κυκλοφορία κ.λπ.). Η βαμβακουργία μεταφέρθηκε σε νέες εγκαταστάσεις εκτός του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Βόλου. Το αρχείο της επιχείρησης βρίσκεται στο ΔΗ.Κ.Ι.

Στη συνέχεια στις παλιές εγκαταστάσεις του εργοστασίου λειτούργησε για ένα χρονικό διάστημα η εταιρεία «ΠΟΝΤΟΣ Α.Ε.»⁶.

Πριν: Βαμβακουργία Αδαμόπουλου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το 1995 ο Δήμος Βόλου απέκτησε το εργοστάσιο από την Ε.Τ.Β.Α. Στο τέλος του 2001, οι υπάρχουσες εγκαταστάσεις του εργοστασίου κατεδαφίστηκαν και στη θέση τους ολοκληρώθηκε η κατασκευή Αθλητικού Κέντρου, με αίθουσα Γυμναστικής, αίθουσες χορού, κυλικείο, υπόγειο πάρκινγκ κ.λπ.. Το συγκρότημα, το οποίο διατήρησε τη μορφή και την ογκοπλασία του παλιού εργοστασίου, έδωσε λύση στη συνοικία του Οξυγόνου η οποία στερείτο εντελώς αθλητικών χώρων. Στο βόρειο τμήμα πρόκειται να κατασκευαστεί στο μέλλον και ανοιχτή πισίνα. Το Αθλητικό Κέντρο βρίσκεται στον άξονα του γραμμικού πάρκου της Ρήγα Φεραίου. Εντάχθηκε στην Κοινοτική πρωτοβουλία URBAN μαζί με άλλα 9 έργα στο Πολεοδομικό Συγκρότημα και συμβάλλει αποφασιστικά στην αναβάθμιση της περιοχής.

Μετά: Αθλητικό Κέντρο
Δυτικών Συνοικιών

⁴ Κολιού Νίτσα, 1994: 31.

⁵ Μαυρομάτη Όλγα (επιμ.), *Αρχαία Βιομηχανικών Επιχειρήσεων*, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΒΟΛΟΥ, Βόλος, εκδόσεις Βόλος, 2000.

⁶ Δημόγλου Αίγλη, Κόλλιας Παύλος, *Βιομηχανικά κτίρια του Βόλου. Παρελθόν, Παρόν και Μέλλον*, Δήμος Βόλου, ΔΕΜΕΚΑΒ, 1997.

A.4. Ηλεκτρική Εταιρία Βόλου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το συγκρότημα βρίσκεται επί των οδών Ρήγα Φεραίου, Κουταρέλια και Χατζηαργύρη.

Η *Ηλεκτρική Εταιρία* ήταν η πρώτη ανώνυμη εταιρία που ιδρύθηκε στο Βόλο. Ιδρύθηκε από τον τραπεζίτη Ιωάννη Κοσμαδόπουλο το 1911 και ήταν το πρώτο έργο κοινής ωφέλειας για την πόλη που επενδύθηκε με ιδιωτικά κεφάλαια.

Το εργοστάσιο αρχίζει να κατασκευάζεται τον Νοέμβριο του 1911 και ένα χρόνο αργότερα αρχίζει να λειτουργεί.

Από το 1893 το αποκλειστικό προνόμιο του φωτισμού της πόλης είχε ανατεθεί στην Εταιρία Φωταερίου για τα επόμενα 50 χρόνια. Το 1918 η Ηλεκτρική Εταιρία αγοράζει την Εταιρία Φωταερίου και παράλληλα τα δικαιώματα στο δημοτικό και λιμενικό φωτισμό. Τελικά η σύμβαση για το αποκλειστικό δικαίωμα ηλεκτροφωτισμού της πόλης υπογράφηκε το 1926. Μέχρι τότε ο Βόλος φωτιζόταν μόνο με φωταέριο.

Το 1932 η εταιρία πέρασε στον έλεγχο του ελληνοϊταλικού ομίλου «Γαλιλαίος». Το 1957 ο όμιλος συγχωνεύτηκε με την ΔΕΗ.*

Το συγκρότημα περιλαμβάνει τρία βασικά κτίσματα. Τον βασικό ισόγειο χώρο παραγωγής, «το εργοστάσιο», το διώροφο κτίριο των γραφείων της Ηλεκτρικής Εταιρίας και ένα επίσης διώροφο κτίριο μεταγενέστερης κατασκευής στο οποίο λειτουργούσαν τα γραφεία της ΔΕΗ για το κεντρικό τμήμα της πόλης μέχρι τη δεκαετία του '80. Αργότερα το κτίριο χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκες υλικού.

Πριν: Ηλεκτρική Εταιρία Βόλου

*«*Βόλος στο πέρασμα του χρόνου*», Ειδική έκδοση της Εφημερίδας ΠΡΩΤΗ, Εκδόσεις Επικοινωνία, Β' Έκδοση, Μάρτιος 2001.

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το κτίριο της πρώην Ηλεκτρικής Εταιρίας λειτουργήσε επανειλημμένα από τη Θεατρική Λέσχη Βόλου, ως θεατρική σκηνή. Το 1994, το κτίριο χαρακτηρίστηκε από το ΥΠ.ΠΟ ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 3059/ 54345/ 2- 11- 94/ ΦΕΚ 864/ Β/ 22- 11- 94. και αγοράστηκε από τον Δήμο Βόλου.

Τα τρία κτίρια του συγκροτήματος αποκαταστάθηκαν και από το 2001, μετά τις απαραίτητες επεμβάσεις, στεγάζουν ένα πολυχώρο πολιτισμού: το Κέντρο Μουσικού Θεάτρου με θεατρική σκηνή 300 ατόμων και τη Δημοτική Σχολή Χορού.

Μετά: Κέντρο
Μουσικού Θεάτρου

A.5. Αλευροβιομηχανία Λούλη

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η αλευροβιομηχανία Λούλη ιδρύθηκε στο Βόλο από μία οικογένεια που είχε τις ρίζες της στα Βαλκάνια, από τον 17^ο αιώνα.

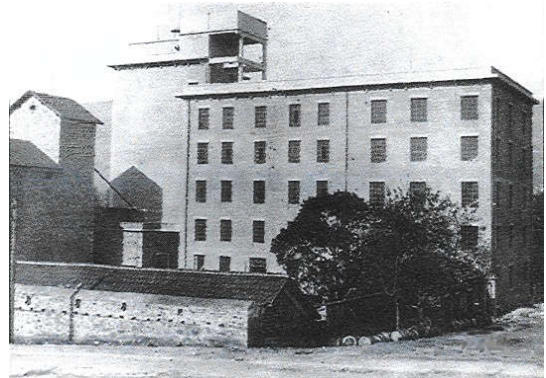
Το 1914 ιδρύουν το νέο εργοστάσιο «Αδελφοί Λούλη και Ν. Χατζηνίκος» στα πέτρινα κτίσματα που υπήρχαν στα Παλιά και ανήκαν αρχικά στον Ν. Χατζηνίκο και Ι. Ξύδη.

Το 1917 ο μύλος περνά στην πλήρη ιδιοκτησία των αδελφών Λούλη. Το 1926 μεγάλη πυρκαγιά κατέστρεψε τα πέτρινα κτίρια του μύλου και στη θέση τους κτίστηκε ο καινούργιος 7όροφος μύλος που σώζεται μέχρι σήμερα. Ο νέος μύλος ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1928 με δυναμικότητα 100 τόνων την ημέρα.

Το 1953 γκρεμίζονται τα παλιά πέτρινα silo και ανεγείρονται τα νέα silos από ωπλισμένο σκυρόδεμα χωρητικότητας 5.000 tn.

Το 1969, στη νέα βιομηχανική περιοχή του Βόλου, χτίζονται από τον Όμιλο Λούλη νέα silos χωρητικότητας 10.000 tn. και το 1977 ο νέος μύλος, οπότε εγκαταλείπεται το συγκρότημα στα παλιά.

* ΟΜΙΛΟΣ ΕΤΑΙΡΙΩΝ ΛΟΥΛΗ, Τα πρώτα 220 χρόνια, Αύγουστος 2000.

Πριν: Αλευρομηχανία Λούλη

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Ο μύλος στα παλιά, ανήκε μέχρι το 2003, στον απόγονο των ιδρυτών Κ. Λούλη. Αρχικά στις εγκαταστάσεις του συγκροτήματος είχε μελετηθεί να κατασκευαστεί ξενοδοχείο 5*, 200 κλινών. Στην αρχιτεκτονική πρόταση προτεινονταν διατήρηση του 7-όροφου πέτρινου κτιρίου του μύλου καθώς και των μπετονένιων silos, τα οποία με την προσθήκη μεταλλικής κατασκευής μετατρέπονταν σε ωφέλιμους χώρους ξενοδοχείων. Τα νέα κτίρια (Συνεδριακό κέντρο), κατασκευάζονταν στην θέση των παλαιών πέτρινων αποθηκών και το αρχιτεκτονικό της ύψος ήταν συμβατό με τον βιομηχανικό χαρακτήρα του συγκροτήματος. (Λιθοδομές – πριονωτές στέγες κλπ.) (Αρχιτέκτων : Κ. Αδαμάκης). Το 2004, το συγκρότημα πωλήθηκε σε μεγάλο κατασκευαστικό όμιλο (Γ.Ε.Κ), ο οποίος διατήρησε το 7οροφο κτίριο του εργοστασίου, κατεδάφισε τα silos και καλύπτοντας σημαντικό μέρος του εργοστασίου με νέες κατασκευές, δημιούργησε ένα πολυχώρο διασκέδασης.(multiplex από 3 αίθουσες κινηματογράφου, αίθουσα bowling, εστιατόριο, bar κλπ.)

Μετά: Ξενοδοχειακή εγκατάσταση και κτίριο Γ.Ε.Κ

A.6. Εργοστάσιο Στριχνοσίτου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το εργοστάσιο παραγωγής στριχνοσίτου, γνωστό ως *Στριχνόκαρπος*, βρίσκεται στην περιοχή του Παλιού Λιμεναρχείου, κοντά στο λιμάνι επί των οδών Λήμνου και Παπακυριαζή.

Πριν το 1921 στη θέση του σημερινού κτιρίου βρισκόταν το Τουρκικό Νοσοκομείο. Το 1922 στην περιοχή εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες από τη Μ. Ασία και το κτίριο κατασκευάστηκε κατά πάσα πιθανότητα την περίοδο του μεσοπολέμου (1922 – 30).

Αρχικά το κτίριο λειτουργούσε ως απολυμαντήριο οσπρίων. Το 1932 ξεκίνησε και η παραγωγή δολωμάτων στριχνοσίτου. Το εργοστάσιο περιελάμβανε τον κύριο χώρο παραγωγής, δύο αποθήκες, ένα χώρο αποθήκευσης- συσκευασίας και την κατοικία του φύλακα.

Στα 1968 το απολυμαντήριο οσπρίων μεταφέρθηκε σε παρακείμενο κτίριο. Στα 1976 ο Στριχνόκαρπος ήταν το μοναδικό στην Ελλάδα εργοστάσιο παραγωγής δολωμάτων στριχνοσίτου. Διέκοψε όμως την λειτουργία του γιατί απαγορεύτηκε η χρήση της στριχνίνης.

Έως το 1984 το κτίριο χρησιμοποιήθηκε ως αποθηκευτικός χώρος από την διεύθυνση Γεωργίας της Νομαρχίας Μαγνησίας.

Πριν: Εργοστάσιο Στριχνοσίτου

* Αίγλη Δημόγλου, «Εργοστάσιο Στριχνόκαρπου στο Βόλο» (άρθρο), **ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**, ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ – ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ, Υπουργείο Ανάπτυξης, Α' έκδοση, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ, εκδόσεις Οδυσσεάς, Ιούνιος 1998, σελ. 266- 267.

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το 1994 το κτίριο περιήλθε στην ιδιοκτησία του Δήμου Βόλου, ο οποίος το ενέταξε στο Κοινοτικό Πρόγραμμα URBAN. Το 1998 ολοκληρώθηκε η αποκατάστασή του και από τότε λειτουργεί ως εργαστήριο ΑΜΕΑ του Δημοτικού Οργανισμού Υγείας και Πολιτιστικό Κέντρο της συνοικίας του Παλιού Λιμεναρχείου

Μετά: Πολιτιστικό κέντρο Παλιού Λιμεναρχείου

A.7. Μεταουργείο Ετμεκτζόγλου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το Μεταουργείο Ετμεκτζόγλου ιδρύθηκε το 1924 στον προσφυγικό συνοικισμό της Ν. Ιωνίας, από τους αδελφούς Γεώργιο και Αθανάσιο Ετμεκτζόγλου, που κατάγονταν από τη Μ. Ασία. Πρόκειται για κτιριακό συγκρότημα που δημιουργήθηκε σταδιακά από το 1924 έως το 1972 στην δυτική όχθη του χειμάρρου Κραυσίδωνα, στον «αγρό Καραγιάννη».

Το 1927 άρχισε η κατασκευή του νέου ατμοκίνητου, διώροφου εργοστασίου, που λειτούργησε από το 1928.

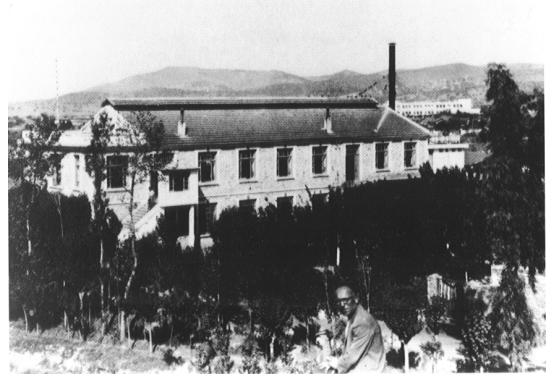
Στα 1930 το εργοστάσιο με διαδοχικές επεκτάσεις από τις 10 λεκάνες έφθασε τις 70 και από 10 άτομα προσωπικό τα 150, με ετήσια παραγωγή 150 τη κουκούλια και 12.000 κιλά μετάξι υφαντουργίας, που εξάγονταν στην Ευρώπη (Μιλάνο, Μασσαλία, Λυών). Παράλληλα, το 1935 δημιουργήθηκε στην Αθήνα εργοστάσιο παραγωγής μεταξωτών υφασμάτων.

Μετά το 1935, σταμάτησε σταδιακά η εξαγωγή του μεταξιού, λόγω της αύξησης του κόστους παραγωγής.

Κατά την διάρκεια του πολέμου το εργοστάσιο επιτάχθηκε από τους Ιταλούς. Μετά τον πόλεμο υπήρχε μία σημαντική ανάκαμψη, αλλά δυστυχώς στους σεισμούς του '55 το εργοστάσιο υπέστη σημαντικές ζημιές και οι ιδιοκτήτες για να αντεπεξέλθουν στα υπέρογκα έξοδα, το νοίκιασαν στον Οργανισμό Καπνού.

Έως το 1983 το μικρό κτίριο λειτούργησε με νέα μηχανήματα, οπότε και σταμάτησε τη λειτουργία του. Από το 1983 έως το 1991 λειτουργούσε το υφαντήριο με 7 άτομα προσωπικό και εισαγόμενες πρώτες ύλες.

* Α. Δημόγλου, «Μεταουργείο Ετμεκτζόγλου στον Βόλο», **ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**, op.cit., 1998

Πριν: Μεταουργείο Ετμεκτζόγλου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το 1996 το Μεταουργείο Ετμεκτζόγλου περιήλθε στην ιδιοκτησία του Δήμου Ν. Ιωνίας και εντάχθηκε στο Κοινοτικό Πρόγραμμα URBAN (αναζωογόνησης υποβαθμισμένων περιοχών). Έχει ήδη ολοκληρωθεί η κατασκευή του ως Κέντρο Πολιτισμού, Ιστορικού Βιομηχανικού Μουσείου, μεταξιού, παραγωγικών εργαστηρίων κ.λπ.

Τα κτίρια του συγκροτήματος έχουν χαρακτηριστεί διατηρητέα με απόφαση του ΥΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 4/17-11-1995).

Μετά: Πολιτιστικό κέντρο-Βιομηχανικό Μουσείο Μεταξιού

Α.8. Καπναποθήκη Παπαστράτου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το 1913 ιδρύθηκε στο Αγρίνιο η καπνοβιομηχανία των αδελφών Παπαστράτου από τον Επαμεινώνδα, Ιωάννη, Σωτήριο και Ευάγγελο Παπαστράτο.

Το 1919 η έδρα της εταιρίας μεταφέρεται Αθήνα και ιδρύεται η «Ομόρρυθμος Καπνεμπορική Εταιρία Αδελφοί Παπαστράτου».

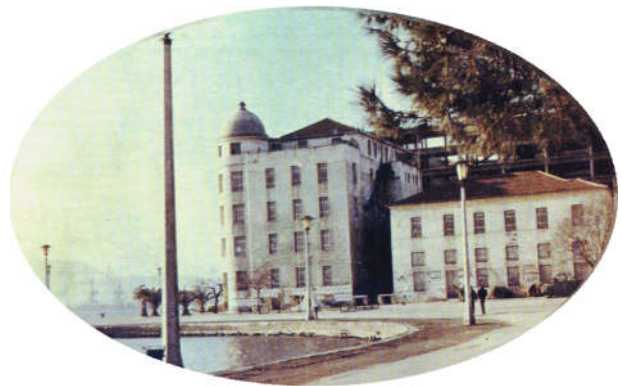
Στο Βόλο η καπναποθήκη Παπαστράτου ιδρύθηκε το 1926. Βρίσκεται στην παραλία, στην περιοχή *Κύματα* και επί των οδών Αργοναυτών, Μαυροκορδάτου και Ιάσωνος.

Στα δύο κτίρια του συγκροτήματος στο Βόλο, το αρχικό τριώροφο κτίριο των αποθηκών και το πεντάροφο κτίριο με τους δύο χαρακτηριστικούς τρούλους, γινόταν η εναποθήκευση, η μηχανική επεξεργασία των καπνών και η διάθεσή τους στο εμπόριο.

Στην καπναποθήκη απασχολούνταν 25 έως 250 άτομα εργατικό και υπαλληλικό προσωπικό, ανάλογα με την εποχή του έτους. Το 1967 η ετήσια επεξεργασία και παραγωγή καπνών ανερχόταν στους 400-500 τόνους.

Τον Σεπτέμβριο του 1969, σταματάει η λειτουργία της καπναποθήκης. Τα μηχανήματα και οι εγκαταστάσεις μεταφέρθηκαν στα υποκαταστήματα της Θεσσαλονίκης και του Αγρινίου. Τα ακίνητα νοικιάστηκαν στον Εθνικό Οργανισμό Καπνού, η νέα αποθήκη το 1969 και η παλιά το 1970.

* Γ.Α.Κ., Ν. Μαγνησίας

Πριν: Καπναποθήκη Παπαστράτου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το κτίριο του Παπαστράτου, σήμα κατατεθέν της πόλης, εντάχθηκε στο πλέγμα των Πανεπιστημιακών Κτιρίων. Μετά από πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό διατηρήθηκε το βασικό κτίριο με τους χαρακτηριστικούς τρούλους ενώ η παλιά αποθήκη επί της οδού Ιάσωνος κατεδαφίστηκε και στη θέση της κατασκευάστηκε το Κεντρικό αμφιθέατρο του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας 350 θέσεων.

Το συγκρότημα λειτουργεί από το 1996 ως έδρα της Διοικούσας Επιτροπής και εν συνεχεία του πρυτανικού Συμβουλίου του Πανεπιστημίου, καθώς και των Σχολών Επιστημών του Ανθρώπου. Συμμετέχει ενεργά στη ζωή της πόλης με διοργάνωση συνεδρίων- διαλέξεων, εκδηλώσεων επιστημονικών, καλλιτεχνικών κ.λπ.

Μετά: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
Πρυτανεία – Συνεδριακό Κέντρο

A.9. Πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα βρίσκεται στη συνοικία Παλαιά του Βόλου, δυτικά του Κάστρου, στην ανατολική όχθη του χειμάρρου Κραυσίδωνα.

Ιδρύθηκε το 1926 από τους αδελφούς Σπυριδωνα και Νικολέτο Τσαλαπάτα. Το πρώτο κεραμοουργείο (1917), το κτίριο του οποίου σώζεται στα βόρεια του συγκροτήματος, κατασκεύαζε τούβλα και κεραμίδια και απασχολούσε 20 εργάτες.

Το 1925-26 άρχισε η κατασκευή του νέου εργοστασίου με σχέδια της βελγικής εταιρίας SORMIC.

Στην περίοδο της ακμής του (1930-1940), το εργοστάσιο είχε 250 άτομα προσωπικό, 300 ίππους κινητήριο δύναμη με 3 μηχανές παραγωγής τούβλων και 3 μηχανές παραγωγής κεραμιδιών (7.000.000 τούβλα και 2.000.000 κεραμίδια) ετησίως. Το εργοστάσιο προμήθευε, με τα υψηλής ποιότητας προϊόντα του, κυρίως τη Θεσσαλία και την Κρήτη. Από το 1934 άρχισε και η εξαγωγή των προϊόντων.

Με το σεισμό του 1955 το εργοστάσιο έπαθε εκτεταμένες ζημιές με συνέπεια το εργοστάσιο να υπολειπυργεί. Έτσι έγιναν μεγάλες επεμβάσεις στα κτίρια προκειμένου το συγκρότημα να λειτουργήσει ξανά.

Στη δεκαετία του '60 αγοράστηκαν ηλεκτροκίνητα μηχανήματα επεξεργασίας από την Ιταλία και το προσωπικό μειώθηκε στα 80 άτομα.

Στη δεκαετία του '70 άρχισε η παραγωγή τούβλων με διάκενα για καλύτερη θερμομόνωση. Το 1975 το εργοστάσιο διέκοψε οριστικά τη λειτουργία του, λόγω του σκληρού ανταγωνισμού και των οικονομικών απαιτήσεων που είχαν συσσωρευτεί.

Πριν: Πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα

* Συνέντευξη από τον Άρη Τσαλαπάτα

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το 1994 το πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα περιήλθε στην ιδιοκτησία του Δήμου Βόλου και εντάχθηκε στο Κοινοτικό Πρόγραμμα αναζωογόνησης υποβαθμισμένων περιοχών URBAN. Ήδη έχει ολοκληρωθεί η κατασκευή του ως Κέντρο Πολιτισμού και Ιστορικό Βιομηχανικό Μουσείο.

Το κτίριο και ο εξοπλισμός του έχουν κριθεί διατηρητέα από το Υπουργείο Πολιτισμού σύμφωνα με την 1779/29954/5-6-95 ΦΕΚ. 593/Β/7-7-95 απόφαση.

Ήδη μετά από δημόσιο διαγωνισμό, τεχνική εταιρεία μαζί με το Πολιτιστικό Ίδρυμα της ΕΤΒΑ, ανέλαβαν από κοινού την οργάνωση της λειτουργίας του με βάση τις παραπάνω χρήσεις (2004).

Μετά: Ιστορικό Βιομηχανικό Μουσείο Πλινθοκεραμοποιίας
Κέντρο Πολιτισμού - Αναψυχής

A.10. Καπναποθήκη Σπήρερ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η καπναποθήκη Σπήρερ βρίσκεται μεταξύ των οδών Βασσάνη, Μικρασιατών και Μακρινίτσης.

Η κατασκευή της άρχισε το 1926 σε σχέδια του αρχιτέκτονα Ι. Βιλάνιτς και ολοκληρώθηκε το 1927, χρονιά του πρόωρου θανάτου του Έρμαν Σπήρερ.

Το 1912 στη Σμύρνη ίδρυσε τον ομώνυμο καπνεμπορικό οίκο με δραστηριότητα σε όλη την Ευρώπη, με υποκαταστήματα στην Ελλάδα, Γερμανία, Ιταλία και Ελβετία. Για τη δραστηριότητά του την περίοδο της Μικρασιατικής Καταστροφής, ο μητροπολίτης Σμύρνης Εθνομάρτυρας Χρυσόστομος τον απεκάλεσε «Μέγα Εθνικό Ευεργέτη», γιατί πρόσφερε άσυλο στις υπό Ελβετική Σημαία Καπναποθήκες του σε χιλιάδες πρόσφυγες, που προσπαθούσε να τους φυγαδεύσει με δικά του έξοδα στην Ελλάδα.

Η Καπναποθήκη Σπήρερ στο Βόλο αποτελείται από δύο κτίσματα. Το βασικό κτίριο των αποθηκών είναι τριώροφο με ημιυπόγειο και σοφίτα, έχει σχήμα Γ και καταλαμβάνει το βόρειο και δυτικό τμήμα του οικοπέδου. Στη νοτιοανατολική πλευρά του οικοπέδου βρίσκεται το διώροφο κτίριο των γραφείων.

Για πολλά χρόνια η καπναποθήκη απασχολούσε πάνω από 500 εργάτες, κυρίως Μικρασιάτες.

Μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο στον ίδιο χώρο λειτούργησε η καπνεμπορική αποθήκη του Η. Κοέν, ο Οργανισμός Καπνού και εν συνεχεία περιήλθε στην ιδιοκτησία των Κ.Τ.Ε.Λ.

Πριν: Καπναποθήκη Σπήρερ

* Φρεζής Ραφαήλ, Έρμαν Σπήρερ. Ένας εβραίος που έσωσε τους μικρασιάτες, Χρονικά, Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 1996

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Σήμερα η καπναποθήκη είναι ιδιοκτησία του Δήμου Βόλου. Έπειτα από επεμβάσεις αποκατάστασης που έγιναν σε τρία στάδια, από το 2001 το κτίριο λειτουργεί ως ένας πολυσήμαντος χώρος πολιτισμού, με χώρο Θεάτρου, Συνεδριακού Κέντρου, Εκθεσιακού Χώρου κ.λπ.

Το κτίριο είναι χαρακτηρισμένο ως ιστορικό, διατηρητέο μνημείο από το ΥΠ.ΠΟ. με την υπ' αριθμ. ΥΠΠΕ/ ΔΙΛΑΠ/ Γ/ 12029/ 671 απόφαση της 11 ΑΠΡ./ 1981.

Μετά: Πολιτιστικό κέντρο Δήμου Βόλου

A.11. Γαλλική Εταιρία Καπνού

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το κτίριο κτίστηκε την περίοδο του μεσοπολέμου και χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκη καπνών από την Ελληνογαλλική Εταιρία Καπνού, αλλά και άλλους καπνεμπορικούς οίκους της πόλης.

Βρίσκεται στη συνοικία του Οξυγόνου και καταλαμβάνει ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο, μεταξύ των οδών Ρήγα Φεραίου, Αχιλλέως και Χείρωνος.

Το αρχικό κτίριο ήταν 3όροφο με εξωτερικούς φέροντες πέτρινους τοίχους. Στους σεισμούς του 1955 έπαθε πολλές ζημιές και κατεδαφίστηκε ο Β΄ όροφος. Το 1956 ενισχύθηκε το ισόγειο και κατασκευάστηκε εκ νέου ο Α΄ όροφος με το σύστημα Παρασκευόπουλου. Το ισόγειο παρέμεινε πέτρινο και ενισχύθηκε με καλουπωτούς μανδύες μπετόν. Το κτίριο αποτελεί ζωντανό δείγμα του τρόπου κατασκευής στην πορεία του χρόνου για την πόλη του Βόλου, πέτρα, ψύχα Παρασκευόπουλου, ξύλινη στέγη, πλάκα μπετόν, μανδύες αντισεισμικής ενίσχυσης κ.λπ.

Στην ανατολική του πλευρά του οικοπέδου, υπήρχε μεταγενέστερο πέτρινο διώροφο κτίσμα, που λειτουργούσε ως χώρος γραφείων και λογιστηρίου. Το κτίριο αυτό κατεδαφίστηκε κατά την περίοδο αποκατάστασης του βασικού κτιρίου και την ολοκλήρωση της πλατείας, το 1995.

* Στοιχεία από συνέντευξη – συζήτηση με κατοίκους της περιοχής

Πριν: Γαλλική Εταιρεία καπνού

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Από το 1994 το κτίριο της Γαλλικής Εταιρίας Καπνού ανήκει στο Δήμο Βόλου. Μετά τις εργασίες αποκατάστασής του από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου, στεγάζει το Δημοτικό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης του Δήμου. Το κτίριο αποτελεί μία κυψέλη γνώσης, τέχνης και πολιτισμού, μία μικρή σχολή Καλών Τεχνών.

Σε συνδυασμό με τη νέα πλατεία και το Σχολικό Συγκρότημα του Μουρτζούκου επάνω στον άξονα του γραμμικού πάρκου της οδού Ρήγα Φεραίου, έδωσαν ζωή σε μία άκρως υποβαθμισμένη και παραμελημένη συνοικία.

Μετά: Δημοτικό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης

A.12. Αποθήκες Ελαίων

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι τρεις ισόγειες, λιθόκτιστες αποθήκες ελαίων βρίσκονται στη διασταύρωση των οδών 28^{ης} Οκτωβρίου και Κ. Μακρή, στις ανατολικές συνοικίες της πόλης.

Η χρονολογία κατασκευής τους υπολογίζεται γύρω στα 1935. Χρησιμοποιήθηκαν ως χώρος αποθήκευσης και επεξεργασίας ελιών. Πιθανά το αρχικό οικόπεδο να κατελάμβανε και τη γωνία των οδών 28ης Οκτωβρίου και Κ. Μακρή, η οποία εκ των υστέρων πωλήθηκε στους σημερινούς ιδιοκτήτες.*

Δεν υπάρχει αρχείο φωτογραφίας

* Δήμος Βόλου, ΔΕΜΕΚΑΒ

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Η Δημοτική επιχείρηση μελετών κατασκευών (ΔΕΜΕΚΑΒ), μετά από πρόταση της Δημοτικής αρχής, μελέτησε την δημιουργία, ενός πρότυπου Δημοτικού παιδικού σταθμού. Από το 1996 λειτουργεί ο παιδικός σταθμός «Ιάσων» δίνοντας λύση σε ένα χρόνιο πρόβλημα και αίτημα των κατοίκων της περιοχής.

Μετά: Δημοτικός Παιδικός σταθμός «Ιάσων»

A.13. Αποθήκες Νεάπολης

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι αποθήκες της Νεάπολης κατασκευάστηκαν κατά πάσα πιθανότητα στα μέσα της δεκαετίας του '30, και χρησιμοποιούνταν ως αποθήκες αγροτικών προϊόντων.

Δεν υπάρχει αρχείο φωτογραφίας

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το 1997, η Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου, μελέτησε το παλαιό κτίριο, και δημιούργησε ένα κέντρο νεότητας για την περιφερειακή συνοικία της Νεάπολης. Παράλληλα με την παλιά βιομηχανική αποθήκη, ανασυντάχθηκε και ο μεγάλος χώρος του οικοπέδου, με δημιουργία χώρου πρασίνου, πλατείας και παιδικής χαράς.

Μετά: Κέντρο Νεότητας συνοικίας Νεάπολης

A.14. Αποθήκες Οργανισμού Καπνού (Καραγάτς)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το κτίριο στην περιοχή Καραγάτς κτίστηκε το 1959-61 και χρησιμοποιήθηκε αρχικά ως εργοστάσιο επεξεργασίας καπνού (Αμερικάνικα καπνά Μπέρλεν), και στη συνέχεια ως αποθηκευτικός χώρος από τον Εθνικό Οργανισμό Καπνού.

Περιλαμβάνει συγκρότημα ισόγειων κτιρίων με μικρά τμήματα υπογείου, τα οποία επικαλύπτονται με δίριχτες μεταλλικές στέγες και επικάλυψη κυματοειδής λαμαρίνα.

Το 1975 περίπου σταμάτησε η επεξεργασία των καπνών. Το 1991 σταμάτησε και η αποθήκευση των καπνών.

Οι αποθήκες του Εθνικού Οργανισμού Καπνού στη συνέχεια μεταφέρθηκαν στην Καρδίτσα και τη Λάρισα, για να είναι πιο κοντά στα κέντρα παραγωγής του καπνού.

Το 1993 οι αποθήκες περιήλθαν στην ιδιοκτησία του Δήμου Βόλου.

Πριν: Αποθήκες Οργανισμού καπνού (Καραγάτς)

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το 1993 το κτίριο αγοράστηκε από τον Δήμο Βόλου για να καλύψει ανάγκες αθλητικές και τοπικού πολιτιστικού κέντρου της μεγάλης συνοικίας του Καραγάτς και της προς βορράν επέκτασης της πόλης. Αρχικά μελετήθηκε ο περιβάλλον χώρος ως αθλητικό κέντρο το οποίο λειτουργεί από το 1998.

Ήδη έχουν αξιοποιηθεί και τα υπάρχοντα κτίρια με την συμβολή και την συνεργασία της Ομοσπονδίας Ρυθμικής και Ενόργανης Γυμναστικής. Ο Δήμος Βόλου κατασκεύασε πρότυπο Περιφερειακό Προπονητήριο Ολυμπιακών Προδιαγραφών. Στεγάζονται επίσης στο υφιστάμενο κτίριο και τα εργαστήρια του καλλιτεχνικού οργανισμού του Δήμου Βόλου.

Μετά: Καλλιτεχνικά εργαστήρια Δ. Βόλου – Αθλητικό Κέντρο

A.15. Απεντομωτήριο

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Με την είσοδο των νέων τεχνολογιών για την προστασία των αγροτικών προϊόντων από τα διάφορα παράσιτα δημιουργήθηκε η ανάγκη για τη λειτουργία στο Βόλο, όπου λόγω της θέσης του κατέληγαν πολλά από τα αγροτικά προϊόντα του θεσσαλικού κάμπου, ενός εργοστασίου απεντόμωσης των αγροτικών προϊόντων, των ζυμαρικών και της ξυλείας.

Η κατασκευή του εργοστασίου απεντόμωσης, γνωστό ως *Απεντομωτήριο*, ολοκληρώθηκε το 1963 υπό την επίβλεψη της ΥΕΒ Μαγνησίας. Την ίδια χρονιά ξεκίνησε και την λειτουργία του.

Το εργοστάσιο ήταν κτισμένο στην περιοχή του Παλιού Λιμεναρχείου, στη συμβολή των οδών Λήμνου και Λαχανά, σε οικόπεδο εμβαδού 1097,16 μ².

Το κτίριο εμβαδού 358,83 μ² περιελάμβανε εκτός από τον βασικό εργοστασιακό χώρο της απεντόμωσης, τον χώρο των εγκαταστάσεων παραγωγής πίεσης, τον χώρο των γραφείων και βοηθητικούς χώρους.

Η σημαντική μείωση της καλλιέργειας στην περιοχή αγροτικών προϊόντων, όπως καπνά και όσπρια, αλλά και το κλείσιμο της βιομηχανίας ζυμαρικών «SIMI», που χρησιμοποιούσε την κρατική απεντόμωση για τα προϊόντα της, οδήγησαν το εργοστάσιο σε συνεχή μείωση της λειτουργίας του και τελικά στο κλείσιμο.

* ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ, ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ- ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ, **ΑΠΕΝΤΟΜΩΤΗΡΙΟ**, μελετητές: Ζαναπαλίδου Φωτεινή (αρχ. μηχανικός), Κεφαλάς Θεόδωρος (πολ. μηχανικός), Βόλος, Οκτώβριος 1994.

Πριν: Απεντομωτήριο

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το κτίριο κατεδαφίστηκε και στη θέση του, στην ίδια βάση και στο ίδιο περίγραμμα, κατασκευάστηκε εκ νέου το Κέντρο Ενεργειακών Εφαρμογών.

Είναι ενταγμένο μαζί με άλλα 9 έργα στο Κοινοτικό Πρόγραμμα URBAN. Το Κέντρο Ενεργειακών Εφαρμογών συστάθηκε από τη ΔΕΜΕΚΑΒ με χρηματοδότηση της 17^{ης} Γεν. Διεύθυνσης Ενέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σκοπός της να ενισχύσει όλους τους τομείς της τοπικής και περιφερειακής οικονομίας σε θέματα ενέργειας.

Ειδικότερα, σκοπός του Κέντρου είναι η εξοικονόμηση ενέργειας στα Δημόσια κτίρια, στη βιομηχανία, την κατοικία και την γεωργία, ο εξορθολογισμός στη χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας και οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Μετά: Κέντρο Ενεργειακών Εφαρμογών Δ. Βόλου

A.16. Αποθήκες Καπνοβιομηχανίας Ματσάγγου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Οι αποθήκες της καπνοβιομηχανίας *Ματσάγγου*, κατασκευάστηκαν το 1967 στην περιοχή Φυτόκο στο Δήμο Ν. Ιωνίας Βόλου. Πρόκειται για ένα διώροφο κτίριο αποθηκών με τμήμα επεξεργασίας καπνόφυλλων της Ελληνικής Καπνοβιομηχανίας «ΜΑΤΣΑΓΓΟΣ» Α.Β.Ε.Ε. Ιδιοκτήτης των καπναποθηκών ήταν η Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης (ΕΤΒΑ).

Το κτίριο είναι κατασκευασμένο από φέροντα οργανισμό ωπλισμένου σκυροδέματος και πλάκες ωπλισμένου σκυροδέματος.

Το απασχολούμενο προσωπικό στις αποθήκες, την περίοδο της λειτουργίας τους, ανερχόταν στα 68 άτομα, από τα οποία 33 ήταν άνδρες και 35 γυναίκες.

Στις εγκαταστάσεις περιλαμβάνονταν μεγάλος αριθμός μηχανημάτων η ισχύς των οποίων έφτανε στους 100 ίππους.

Τα αγορασμένα χωρικά καπνά αρχικά υγραίνονταν, περνούσαν από κόσκινο, αποκονιωτή και λεπτομερή διαλογή από το προσωπικό και στο τέλος γίνονταν δέματα και αποθηκεύονταν στους αποθηκευτικούς χώρους των ορόφων.

Τα δέματα με τα επεξεργασμένα καπνά, αποστέλλονταν στη συνέχεια στο καπνεργοστάσιο Ματσάγγου στο κέντρο του Βόλου, όπου γινόταν η κοπή και η τσιγαροποίηση.

* Γενικά Αρχεία του Κράτους, Ν./ Μαγνησίας, **Τεχνικό Υπόμνημα** για τις Αποθήκες Καπνών της Ελληνικής Καπνοβιομηχανίας «Ματσάγγος» Α.Β.Ε.Ε.

Πριν: Αποθήκες Καπνοβιομηχανίας Ματσάγγου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Ανήκει στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Με βάση το χωροταξικό σχέδιο, στις αποθήκες Ματσάγγου, προτείνονταν η ίδρυση της Γεωπονικής σχολής. Μετά από Δημόσιο Διαγωνισμό από το 2000, οι παλιές αποθήκες του Ματσάγγου ανασυντάχθηκαν σε ένα μοντέρνο- λειτουργικό Πανεπιστημιακό κτίριο, διατηρώντας μόνο το αρχικό τους περίγραμμα.

Παράλληλα στο μεγάλο οικόπεδο (100 περίπου στρέμματα) θα λειτουργήσει το αγρόκτημα για την πρακτική άσκηση των φοιτητών της σχολής.

Μετά: Οι πρώην Καπναποθήκες Ματσάγγου όπως είναι σήμερα

**Β. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ**

B.1. Υφαντουργείο «Λεβιάθαν» (Μουρτζούκος)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το 1908 ιδρύθηκε από τους Ζ. Μουρτζούκο, Ζ. και Ι. Λεβή και Σιγάρα, με την επωνυμία «*Εργοστάσιον Λεβιάθαν Μουρτζούκου, Σιγάρα Λεβή και Σία*» η δεύτερη μεγάλη υφαντουργία του Βόλου.

Το 1914 έως το 1920 το υφαντουργείο ανέστειλε την λειτουργία του λόγω του πολέμου. Το 1928 έγινε ανώνυμη εταιρεία, επεκτάθηκαν οι εγκαταστάσεις και εκσυγχρονίστηκε ο εξοπλισμός, αυξάνοντας την ισχύ από 50 σε 150 ίππους. Το εργοστάσιο παρήγαγε μάλλινα υφάσματα, ανδρικά κασμήρια και γυναικεία υφάσματα άριστης ποιότητας από Αγγλικά νήματα εισαγωγής. Από 150 – 200 άτομα αρχικά, το 1937 απασχολεί 570 άτομα σε κτιριακές εγκαταστάσεις 3.600 μ². Την περίοδο της ακμής του πριν τον πόλεμο απασχολεί 900 άτομα κυρίως μικρασιάτες πρόσφυγες της Ν. Ιωνίας.

Στην κατοχή το εργοστάσιο επιτάσσεται από τους Γερμανούς, ενώ η εβραϊκής καταγωγής οικογένεια Μουρτζούκου καταφεύγει για ασφάλεια στην Αθήνα.

Το 1954 οι μεγάλης ηλικίας ιδιοκτήτες του αποσύρονται και πουλάνε το συγκρότημα στην Αγροτική Τράπεζα, που το χρησιμοποιεί σαν αποθήκη.

* Αίγλη Δημόγλου (επιστ. επιμ.), **ΒΟΛΟΣ ΕΝΑΣ ΑΙΩΝΑΣ**, ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΒΟΛΟΥ, Α' ΤΟΜΟΣ, Βόλος, εκδόσεις Βόλος, 1999.

** Ελένη Γ. Τριάντου, **Ο Βόλος μέσα από την ομίχλη του χρόνου**, εκδόσεις Γραφή, Βόλος 1994.

Πριν: Υφαντουργείο «Λεβιάθαν»

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το 1987-88 το συγκρότημα περιέχεται ιδιοκτησιακά στη Νομαρχία Μαγνησίας. Ο τότε Νομάρχης Θ. Σιάτρας αποφασίζει την δημιουργία μεγάλου σχολικού συγκροτήματος (2 Γυμνάσια – 1 Λύκειο καθώς και την διοίκηση της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης). Οι τεχνικές υπηρεσίες πρότειναν συνολική κατεδάφιση των υπαρχόντων βιομηχανικών εγκαταστάσεων για την ανέγερση των σχολείων. Δημιουργήθηκε ομάδα Αρχιτεκτόνων συμβούλων ΝΑΜ (Αδαμάκης Κ., Γαλανός Δ., Ζαφειρίδης Β., Λουκίδου Α. κλπ.), οι οποίοι πρότειναν, διατήρηση του βασικού βιομηχανικού λιθόκτιστου κτιρίου με την πριονωτή στέγη, επί της οδού 7 Πλατανίων και κατεδάφιση των υπόλοιπων δευτερευόντων αποθηκών και προκτισμάτων. Την μελέτη ανέλαβε η ομάδα σε συνεργασία με την Τεχνική Υπηρεσία της Νομαρχίας, προτείνοντας για την εξυπηρέτηση του κτιριακού προγράμματος, την δημιουργία 3 νέων κτιρίων προς την Β.Δ. πλευρά του οικοπέδου, σε απόσταση από το υπάρχον αξιόλογο βιομηχανικό κτίριο.

Τα γραφεία της ιδιοκτησίας προτάθηκαν να στεγαστούν σε πολυώροφο μεταλλικό κτίριο (σε ανάμνηση της παλιάς καπνοδόχου του συγκροτήματος). Το κτίριο κρίθηκε διατηρητέο με την υπ' αριθμόν 2878/1769/22-11-95 ΦΕΚ 810/Β/19-9-95 του ΥΠΠΟ. Η αρχική μελέτη του Δ. Βόλου (ΔΕΜΕΚΑΒ) για τις νέες χρήσεις του βιομηχανικού συγκροτήματος προβλέπει πολιτιστικό κέντρο της συνοικίας 7 Πλατανίων παράλληλα με βιβλιοθήκη και αίθουσες πολλαπλών χρήσεων για την εξυπηρέτηση του σχολικού συγκροτήματος. Το συγκρότημα ήδη μετατρέπεται από τον Δ. Βόλου σε σχολείο 2^{ης} ευκαιρίας (εντάχθηκε σε χρηματοδοτικό πρόγραμμα σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού).

Βρίσκεται στην φάση ανασύνταξης του κτιρίου.

Μετά: Σχολικό συγκρότημα - Διοίκηση 1βάθμιας και 2βάθμιας εκπαίδευσης
Σχολείο 2^{ης} ευκαιρίας

Β.2. Χαλβαδοποιείο Παπαγιαννόπουλου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η επιχείρηση ιδρύθηκε από τον Κων/νο Παπαγιαννόπουλο, ο οποίος καταγόταν από την Φθιώτιδα.

Η Χαλβαδοποιία Παπαγιαννόπουλου βρίσκεται στη γωνία των οδών 2^ας Νοεμβρίου και Κουντουριώτου.

Τα πρώτα κτίρια του συγκροτήματος κτίστηκαν το 1909 από τον Απόστολο Αναστασίου. Το γωνιακό διώροφο, πέτρινο κτίριο είναι από τα πρώτα που κατασκευάστηκαν. Η λειτουργία του εργοστασίου άρχισε το 1919, παράγοντας χαλβά, λουκούμια, ταχίни, βανίλια, κουφέτα και καραμέλες. Το 1921 προστέθηκαν δύο παραρτήματα και το συγκρότημα μετατράπηκε σε εργοστάσιο ζαχαροπλαστικής.

Το 1923 το εργοστάσιο αγοράστηκε από τον Κων/νο Παπαγιαννόπουλο και το 1934 προστέθηκε παράρτημα για την παρασκευή κουφέτων και καραμελών, ενσωματώνοντας και την προσθήκη του 1921.

Το 1938 ανέλαβε τη διοίκηση της επιχείρησης ο Στυλιανός Παπαγιαννόπουλος, γιος του Κων/νου.

Το 1955, με τους σεισμούς, κατεδαφίστηκε μεγάλο τμήμα του εργοστασίου. Το κτίριο του 1909 και οι ισόγειες προσθήκες του 1921 και 1934 διατηρήθηκαν.

Το 1957 γίνονται προσθήκες επί της οδού 2^ας Νοεμβρίου, επέκταση του βόρειου ισόγειου τμήματος και κατασκευή ισόγειας αποθήκης στη δυτική πλευρά. Το 1959 κατασκευάζεται διώροφη προσθήκη επί της οδού 2^ας Νοεμβρίου.

Το 1972 η διεύθυνση του εργοστασίου περνά στους γιους του Στυλιανού, Κώστα και Γιάννη Παπαγιαννόπουλο.

Σήμερα το εργοστάσιο λειτουργεί σε νέες εγκαταστάσεις, εκτός του αρχικού συγκροτήματος υπό την διεύθυνση του Γ. Παπαγιαννόπουλου.

* Κολιού Νίτσα (επιμ.), *Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΟΥ ΒΟΛΟΥ, Σύντομες αναφορές στο χθες και στο σήμερα*, op.cit., Βόλος 1993.

Πριν: Χαλβαδοποιείο Παπαγιαννόπουλου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Τμήμα του κτιρίου επί των οδών Κουντουριώτου και 2^ας Νοεμβρίου καθώς και τμήμα του ακάλυπτου χώρου, έχει κριθεί διατηρητέο από το ΥΠΠΟ σύμφωνα με την υπ' αριθμόν 3866/16400/16-3-99 ΦΕΚ 428/Β/22-4-99.

Από το 2006, στο υπόλοιπο εκτός δέσμευσης οικόπεδο κτίζεται πολυώροφο συγκρότημα καταστημάτων και κατοικιών με υπόγειους χώρους παρκιν. (σε απόσταση 10 μ. από το διατηρητέο βιομηχανικό κτίριο).

Έχει ήδη ολοκληρωθεί η μελέτη αποκατάστασης του βιομηχανικού κτιρίου και έχει εκδοθεί η οικοδομική άδεια (Αρχιτέκτων: Κ. Αδαμάκης).

Οι ιδιοκτήτες (κληρονόμοι Παπαγιαννόπουλου), δεν έχουν ακόμη αποφασίσει για την νέα χρήση του κτιρίου και δέχονται προτάσεις.

Μετά: Σημερινή κατάσταση (πριν την επέμβαση)

Β.3. Αποθήκη Αμερικάνικης Εταιρίας Καπνού («Κίτρινη Αποθήκη»)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η *Κίτρινη Αποθήκη* βρίσκεται στη συνοικία Μεταμόρφωση, επί των οδών Γαζή και Βασσάνη.

Το κτίριο κατασκευάστηκε το 1926 από την εταιρεία καπνών "AMERICA TOBACCO COMPANY" για να χρησιμοποιηθεί ως καπναποθήκη. Αργότερα περιήλθε στην ΣΕΚΕ.

Το κτίριο έχει σχήμα Π και διαθέτει υπόγειο, ισόγειο και 4 ορόφους. Στην εσωτερική αυλή υπάρχει και ένα βοηθητικό κτίσμα που χρησιμοποιείται ως αποθήκη. Ο αρχικός χρωματισμός του κτιρίου ήταν η ώχρα και για το λόγο αυτό πήρε το όνομα Κίτρινη Αποθήκη.⁷

Την κατασκευή για την αμερικάνικη εταιρία ανέλαβε ο Γιάννης Δήμου, ο οποίος καταγόταν από τις Σέρρες και από μικρή ηλικία ασχολήθηκε με τα καπνά.

Τα πρώτα χρόνια της λειτουργίας της απασχολούσε περίπου 1.000 άτομα. Στην αποθήκη γινόταν το ξεφύλλισμα και η επεξεργασία των καπνόφυλλων και στη συνέχεια η δεματοποίηση των καπνών.

Στα χρόνια της Γερμανικής κατοχής, το κτίριο χρησιμοποιήθηκε ως φυλακή και χώρος εκτελέσεων. Στα υπόγεια του κτιρίου φυλακίστηκαν, βασανίστηκαν και εκτελέστηκαν πολλοί βολιώτες από τις κατοχικές δυνάμεις και τις συνεργαζόμενες με αυτούς ένοπλες εθνικιστικές ομάδες (ΕΑΣΑΔ, ΕΕΕ, ΕΑΟ).

Στο σεισμό του 1955 η καπναποθήκη έπαθε πολλές ζημιές και ενισχύθηκε αργότερα με τοιχία από μπετόν.

Το 1965 αγοράστηκε από τον Εθνικό Οργανισμό Καπνού (ΕΟΚ) και συνέχισε τη λειτουργία της.

Το 1968 το απασχολούμενο προσωπικό κατά την περίοδο επεξεργασίας των καπνών, ανερχόταν σε 120 άτομα ενώ η συνολική ισχύς του εργοστασίου ήταν 88,70 ίπποι.

Δεν υπάρχει αρχείο φωτογραφίας

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το κτίριο ανήκει ιδιοκτησιακά στον Δ. Βόλου. Αρχικά, υπήρχε η σκέψη για αξιοποίηση του από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, εγκαταλείφθηκε όμως γρήγορα ένεκα του χαμηλού ύψους των ορόφων (πρόβλημα διέλευσης Η/Μηχ. εγκατάστασης).

Έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο από το ΥΠΠΟ, σύμφωνα με το υπ' αριθμόν ΔΙΛΑΠ/Γ/2500/62661/18-1-93, ΦΕΚ 916/ΤΒ/21-12-93.

Οι τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου και το ΔΗΚΙ, προετοιμάζουν πρόταση αξιοποίησης του συγκροτήματος. Οι νέες χρήσεις που κατ' αρχήν προτείνονται είναι: Μουσείο Εθνικής Αντίστασης, Γραφεία, Αρχείο και αποθήκες-εργαστήρια του Δημοτικού Κέντρου Ιστορίας, Κέντρο Νέων Τεχνολογιών και ξενώνας ερευνητών, καθηγητών, φοιτητικών μεταπτυχιακών κλπ.

Μετά: Σημερινή κατάσταση (πριν την επέμβαση)

⁷ Εφημερίδα ΠΡΩΤΗ, *Η Κίτρινη Αποθήκη*, άρθρο Ελένη Διομ. Κορμάζου, Πέμπτη 5 Απριλίου 2001, σελ. 4

B.4. Καπναποθήκη Παπάντου

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η καπναποθήκη Παπάντου βρίσκεται στην περιοχή του Κάστρου των Παλαιών επί της οδού Φερρών, απέναντι από τον Σιδηροδρομικό Σταθμό.

Κτίστηκε πιθανότατα γύρω στα 1930, όπως και άλλες πολυώροφες καπναποθήκες εκείνης της περιόδου (Κίτρινη Αποθήκη, Καπναποθήκη Σπίρερ κ.λπ.).

Στους σεισμούς του 1955 έγιναν σημαντικές ζημιές στο κτίριο, το οποίο συντηρήθηκε και ενισχύθηκε.

Δεν υπάρχει αρχείο φωτογραφίας

* Τεχνική Υπηρεσία Δ. Βόλου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Στην πρώην καπναποθήκη πρόκειται να στεγαστεί το Μουσείο της πόλης του Βόλου. Στον χώρο θα αναπτυχθούν διάφορες συλλογές που προβάλλουν την νεότερη ιστορία της πόλης. Την αρχιτεκτονική πρόταση εκπόνησε ο Άλκης Τσολάκης, Αρχιτέκτων καθηγητής Πανεπιστημίου DRURY . Την μουσειολογική μελέτη ανέλαβαν οι Βασίλης Κολώνας, καθηγητής Π.Θ., Αρχιτέκτων μουσειολόγος και Διονύσης Τσάτσης, Αρχιτέκτων με ειδικούς συνεργάτες τον Σπύρο Παπαδόπουλο και Αλέξανδρο Ψυχούλη, καθηγητές Π.Θ., και ειδική σύμβουλο την Αίγλη Δημόγλου, Δρ. Ιστορικό.

Το κτίριο βρίσκεται στη διαδικασία της αποκατάστασης. Την επιμέλεια της κατασκευής και την επίβλεψη των εργασιών έχει η τεχνική υπηρεσία του Δήμου.

Σημερινή κατάσταση (πριν την επέμβαση)

Πρόταση νέας όψης από Δ. Βόλου

B.5. Καπναποθήκη Αλαμάνη

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η εταιρεία ιδρύθηκε το 1926 στην Καρδίτσα από τον Αχιλλέα Αλαμανή και εκεί λειτούργησε μέχρι την Κατοχή. Το 1943 οι εγκαταστάσεις της καίγονται από τους Γερμανούς.

Το 1948 η έδρα και οι δραστηριότητες της εταιρίας Αλαμανή μεταφέρονται στο Βόλο, στην καπναποθήκη Σκρέτα, στην οδό Φερρών 11.

Η κατασκευή της νέας καπναποθήκης ξεκίνησε μετά τους σεισμούς, το 1956. Το νέο τετραώροφο κτίριο κατασκευάστηκε μεταξύ των οδών Μακρυνίτσης, Ορφανοτροφείου, Βασσάνη και Θρακών, πίσω από την πλατεία Δημαρχείου. Το κτίριο έχει σχήμα Γ, καταλαμβάνει ολόκληρο οικοδομικό τετράγωνο και στην ανατολική πλευρά του μεγάλου σκέλους είναι προσαρτημένο τμήμα τετραώροφου κτιρίου. Η κατασκευή του κτιρίου ολοκληρώθηκε το 1960 – 61 ως τριώροφο και αργότερα έγινε η προσθήκη του τελευταίου ορόφου. Στην καπναποθήκη γίνονταν η μεταποίηση και η επεξεργασία του καπνού και η κατασκευή τσιγάρων.

Η εταιρεία Αλαμανή εξήγαγε τα προϊόντα της κυρίως στη Γαλλία, τη Γερμανία, την Αίγυπτο και την Ιαπωνία.

Η εταιρεία από ετερόρρυθμος έγινε ομόρρυθμος με την ονομασία «Γεώργιος Αλαμανής Ο.Ε.». Λειτούργησε ως κέντρο επεξεργασίας καπνού μέχρι το 1995.

Από το 1995 ως σήμερα λειτουργεί μόνο ως αποθήκη καπνού, τα μηχανήματά της πουλήθηκαν στα Σκόπια.

Το 1987 η εταιρεία μετονομάζεται σε «ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΠΝΙΚΗ» και δραστηριοποιείται στον εμπορικό τομέα, ενώ συμμετέχει και η Αμερικάνικη εταιρεία “DIBREL”. Το 1997 η “DIBREL” ενώνεται με την “MONTE” και δημιουργείται το νέο σχήμα με την ονομασία “DIMON”, η οποία έχει έδρα την Αμερική και διακινεί το 30% περίπου σε παγκόσμιο επίπεδο.

Δεν υπάρχει αρχείο φωτογραφίας

* πηγή: συνέντευξη από Διευθυντή Εταιρείας κ. Κώστα Τσιότρα

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Η αποθήκη ανήκει ιδιοκτησιακά στους κληρονόμους Αλαμανή, οι οποίοι έχουν αποφασίσει να διατηρήσουν το εξαιρετικής κατασκευής κτίριο, και να το μετατρέψουν σε χώρο κατοίκησης.

Η νέα αρχιτεκτονική μελέτη (αρχιτέκτων Κ. Αδαμάκης), προτείνει διατήρηση του κελύφους και των βασικών αρχιτεκτονικών και μορφολογικών στοιχείων της νεότερης κατασκευής βιομηχανικού κτιρίου και δημιουργία 2 νέων εισόδων (πλην της υπάρχουσας). Στο υπόγειο προτείνεται χώρος παρκιν για την εξυπηρέτηση του κτιριακού συγκροτήματος. Στο ισόγειο των γραφειακών χώρων της καπναποθήκης προτείνονται 3 μικρά καταστήματα. Στον περιβάλλοντα χώρο διατηρούνται οι βασικές εισοδοί-έξοδοι καθώς και ο εξωτερικός τοίχος από λιθοδομή.

Η μελέτη ολοκληρώθηκε και οι εργασίες θα ξεκινήσουν εντός του 2007.

Πρόταση νέας όψης: μελετητής Κ. Αδαμάκης

Σημερινή κατάσταση (πριν την επέμβαση)

**Γ. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΤΕΙ ΤΟ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΚΟ ΤΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΙ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ
ΔΕΙΟΠΟΙΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΜΕΛΛΟΝ**

ΕΒΑΛΚΙΝΕΣ ΚΑΠΟΔΕΙΟΝΗΧΙΑΚΑ
ΜΑΤΣΑΓΓΟΣ
ΕΡΕΤΑΣΙΑ

ΠΡΟΠΗΓΗ
ΜΑΤΣΑΓΓΟΣ

ΥΑΛΙΝΑ
ΔΟΡΥΦΩΤΗ

ΝΟΜΟΣ

ΜΑΤΣΑΓΓΟΣ

Γ.1. Καπνοβιομηχανία «Αδελφοί Ν. Ματσάγγου»

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Το 1890 ξεκίνησε τη λειτουργία της η καπνοβιομηχανία Ματσάγγου η οποία στα χρόνια του μεσοπολέμου θα εξελισσόταν σε μια από τις σημαντικότερες βιομηχανικές επιχειρήσεις όχι μόνο του Βόλου, αλλά και της Ελλάδας. Το πρώτο εργαστήριο εγκαταστάθηκε Σωκράτους με Π. Μελά και η κοπή του καπνού γινόταν με χειροποίητο χαβάνι έως το 1910, οπότε ο Νικόλαος Ματσάγγος έφερε την πρώτη καπνοκοπτική μηχανή αγγλικής προέλευσης.

Το 1918 τη διεύθυνση του εργοστασίου ανέλαβαν οι γιοί του Ματσάγγου Γιάννης και Κώστας. Τα αδέρφια σε συνεργασία με το Δημοσθένη Γαντζόπουλο προχώρησαν σε διαδοχικές επεκτάσεις του εργοστασίου και των εξοπλισμών του κάτι που οδήγησε στην αύξηση της παραγωγής. Στη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας πριν τον πόλεμο το εργοστάσιο των Αφών Ματσάγγου θα πρωτοστατήσει στην ακμή της βολιώτικης βιομηχανίας και της ελληνικής καπνοβιομηχανίας καταλαμβάνοντας τη δεύτερη θέση στη χώρα.

Στη διάρκεια της Κατοχής το εργοστάσιο θα αποτελέσει κυψέλη εργασίας για τον εργατόκοσμο του Βόλου και τα τσιγάρα Ματσάγγου μαζί με το λάδι και τις λίρες θα αποτελέσουν το νέο νόμισμα στην εποχή της «παράλληλης αγοράς».

Στα εμφυλιακά χρόνια 1947 – 48, ο Ματσάγγος θα βρεθεί στην πρώτη θέση ανάμεσα στις καπνοβιομηχανίες της χώρας με 1.850 άτομα προσωπικό και παραγωγή 200.000 κιλά τσιγάρα το μήνα.

Μετά τους σεισμούς του 1955 άρχισαν οι δοκιμασίες για τη μεγάλη καπνοβιομηχανία. Η αλλαγή προσώπων στη διοίκηση, οι νέες συνθήκες ανταγωνισμού και οι αδυναμίες αποπληρωμής των δανείων δημιούργησαν παρατεταμένη κρίση στην επιχείρηση.

Το 1970 ο Ματσάγγος θα τεθεί υπό αναγκαστική απαλλοτρίωση.

Πριν: Μακέτα του εργοστασίου

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το συγκρότημα εδώ και αρκετά χρόνια ανήκει στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για πανεπιστημιακές χρήσεις. Φαίνεται όμως ότι δεν είναι στις άμεσες προτεραιότητες της διοίκησης του Πανεπιστημίου, κυρίως ένεκα έλλειψης πιστώσεων για τις κτιριακές υποδομές. Τμήματα κυρίως των όψεων του κτιρίου που παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον έχουν κριθεί πρόσφατα (2006), διατηρητέα από το Υπουργείο Πολιτισμού.

Το κτίριο βρίσκεται στην καρδιά της πόλης, και είναι σημείο αναφοράς («Στοά Ματσάγγου»). Πρόσφατα ολοκληρώθηκε η διαδικασία απαλλοτρίωσης των ιδιοκτησιών, για την δημιουργία μπροστά από το συγκρότημα Ματσάγγου, της ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ, που αποτελεί διεκδίκηση και κεντρική επιλογή των Δημοτικών Αρχών της πόλης από 20ετίας και πλέον.

Μετά: Σημερινή κατάσταση

Πηγές
Αδαμάκης

Κολιού Νίτσα (επιμ.), 1993, *Η Βιομηχανία του Βόλου. Σύντομες αναφορές στο χτες και στο σήμερα*, Βόλος, Δήμος Βόλου.

Τζαφλήρης Νίκος, *Επιβίωση και Αντίσταση στο Βόλο την περίοδο της Κατοχής (1941 – 1944)*, διδακτορική διατριβή, υπό δημοσίευση.

Γ.2. Κτίριο Εθνικού Οργανισμού Καπνού (Γαζή)

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Εθνικός Οργανισμός Καπνού είχε υποδιευθύνσεις στα μεγάλα ελληνικά καπνικά κέντρα όπως στη Θεσσαλονίκη, την Καβάλα, το Αγρίνιο και τη Δράμα. Στο Βόλο η υποδιεύθυνση του Ε.Ο.Κ. λειτούργησε στο κτίριο επί της οδού Γαζή, Γαμβέτα και Ογλ.

Το συγκρότημα κτίστηκε την περίοδο 1959-61 και χρησιμοποιήθηκε ως χώρος εναποθήκευσης καπνού, γραφεία της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ε.Ο.Κ. Βόλου και κατοικία του Διευθυντού Περιφερειακής Διεύθυνσης.

Στη γωνία των οδών Γαζή και Γαμβέτα βρίσκεται το τριώροφο κτίριο γραφείων της Περιφερειακής Διεύθυνσης Ε.Ο.Κ. Βόλου και κατοικίας του Διευθυντού, το οποίο είναι το πρώτο που κατασκευάστηκε.

Στη γωνία των οδών Γαζή και Ογλ κτίστηκε η εξαόροφη κύρια καπναποθήκη με ημιυπόγειο. Η κατασκευή της έγινε από οπλισμένο σκυρόδεμα.

Επί της οδού Ογλ, κατασκευάστηκε μεταγενέστερο πενταόροφο κτίριο από ωπλισμένο σκυρόδεμα.

Λόγω της κεντρικής θέσης της καπναποθήκης στην καρδιά της πόλης, δεν έγινε ποτέ επεξεργασία καπνού. Τα μηχανήματα, από την εγκατάστασή τους και μετά, δεν χρησιμοποιήθηκαν. Σήμερα υπάρχουν ακόμη αποθηκευμένα στο κτίριο.

Το μόνιμο υπαλληλικό προσωπικό την περίοδο της λειτουργίας της καπναποθήκης ανερχόταν στα 25 άτομα περίπου. Επιπλέον υπήρχαν 15 περίπου μόνιμοι εργάτες του Ε.Ο.Κ. στην Κίτρινη Αποθήκη και στα κτίρια του Καραγάτς, ανάλογα με τις ανάγκες και την εποχή.

Το 1991 το κτίριο σταμάτησε να χρησιμοποιείται και ως αποθήκη.

Δεν υπάρχει αρχείο φωτογραφίας

ΝΕΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Το κτίριο από το 2004 ανήκει ιδιοκτησιακά στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας. Για 99 χρόνια προτείνεται από τον Δήμο Βόλου ως χώρος παρκιν , για την εξυπηρέτηση των ασφυκτικών αναγκών στο κέντρο της πόλης. Το κτίριο βρίσκεται σε πολύ καλή κατάσταση, και παρουσιάζει στατική επάρκεια για την νέα χρήση (παρκιν).

Η νέα ΝΑΜ προτίθεται να εγκαταστήσει στο μικρό κτίριο (που ούτως η άλλως χρησιμοποιήσαν για τα γραφεία της εταιρείας) την Διεύθυνση εμπορίου και τον αθλητικό οργανισμό, αφού βεβαίως προηγηθούν εργασίες συντήρησης και αναβάθμισης του κτιρίου.

Σημερινή κατάσταση (πριν την παρέμβαση)

Γ. ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Η πόλη και οι φορείς της με καταπληκτική ομοφωνία (πλην ελάχιστων εξαιρέσεων), και σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα (1985- 2007), κατόρθωσε να διασώσει τα περισσότερα από τα βιομηχανικά συγκροτήματα που παρέμεναν ανενεργά στον αστικό ιστό της.

Δεν θα ήταν υπερβολή αν λέγαμε ότι τηρουμένων των αναλογιών και με βάσει το μέγεθος και τα πληθυσμιακά δεδομένα του πολεοδομικού συγκροτήματος(125χιλ.κάτοικοι περίπου), ο Βόλος υπερτερεί σαφώς έναντι όλων των άλλων ελληνικών πόλεων, που διέθεταν βιομηχανικό πλούτο και ξεκίνησαν αντίστοιχο εγχείρημα.

Δεν είναι της παρούσης νομίζω να δούμε αναλυτικά τι ακριβώς συνέβη και πώς φθάσαμε στη σημερινή ιδιαίτερα ενθαρρυντική κατάσταση και συνεχίζουμε με συνέπεια και χωρίς αλλαγή κατεύθυνσης προς το μέλλον.

Νομίζω ότι ιδιαίτερα σημαντικό είναι να δούμε το πώς ακριβώς η πόλη **θα κεφαλαιοποιήσει υπέρ της ανάπτυξης της**(τουριστικής, επιστημονικής, πολιτιστικής κλπ), τα ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα από την διάσωση της βιομηχανικής κληρονομιάς και την ένταξη νέων χρήσεων στα εγκαταλελειμμένα εργοστάσια.

Η δημιουργία του δικτύου και η ανάδειξή του ως ενιαίου συνόλου, αποσκοπεί ακριβώς σε αυτόν τον στόχο. **Δίνει ένα ακόμη εργαλείο για την ανάπτυξη της περιοχής.**

Η ομάδα εργασίας, προφανώς δεν μπορεί από μόνη της **να υλοποιήσει τις δράσεις – προτάσεις που καταθέτει.**

Δημιουργεί όμως την υποδομή και την βάση δεδομένων (επιστημονική), ούτως ώστε με κατάλληλη **τεχνική και οικονομική υποστήριξη** και σε σύντομο χρονικό διάστημα, να γίνουν πράξη οι προτεινόμενες δράσεις.

Προτείνουμε λοιπόν τη συνέχιση της λειτουργίας της επιτροπής (χωρίς πρόσθετη αμοιβή) ως το τέλος του 2007, **με κύριο στόχο την προώθηση προς τους φορείς**, των προτεινόμενων δράσεων και την παρακολούθηση μέχρι και την ημέρα υλοποίησής τους.

Στόχος θα ήταν τα 1-2-3-4-5 και 6, να υλοποιηθούν το αργότερο ως τις 5 Οκτωβρίου του 2007, που διοργανώνεται στον Βόλο από το ΔΗΚΙ, η 5^η Πανελλήνια Επιστημονική συνάντηση του TICCIH.

Πιστεύουμε ότι ο στόχος είναι εφικτός και θα παλέψουμε για την εκπλήρωσή του.

Μετά τιμής,

Η ομάδα μελέτης

*Ως υπόβαθρο για τις πληροφορίες, φωτογραφίες κλπ., χρησιμοποιήθηκε η διδακτορική διατριβή του Κ. Αδαμάκη με τίτλο: «Τα εργοστάσια του Βόλου – Αρχιτεκτονική καταγωγή και πολεοδομικός ρόλος»

*Τα ιστορικά στοιχεία των καρτελών τεκμηρίωσης, επιμελήθηκε ο Ν. Τζαφλέρης.

*Τον χάρτη συνέταξαν οι Ευαγγελία Ζησοπούλου και Τσιάντου Αφροδίτη.

*Την οργάνωση των καρτελών τεκμηρίωσης συνέταξε η Ελένη Ταρναρά – Πολιτικός Μηχανικός